

doi:10.15421/171622

УДК 94 (477)= 327.16:32 «07»

Антисемітизм у лавах лейбористської партії Великої Британії: характерні особливості та наслідки

О.В. КОЗЕРОД

Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф.Кураса НАН України, м. Київ, Україна

Авторське резюме

Стаття є комплексним дослідженням, присвяченим проблемі антисемітизму у лавах лейбористів Великої Британії. Автор аналізує основні ідеологічні причини, які покликали до життя велику кількість антисемітських інцидентів із участю провідних лідерів партії. Вивчаються перебіг суспільної дискусії та практичні заходи влади, які стосуються подолання антисемітизму у цій впливовій політичній силі Великої Британії. На підставі матеріалів європейської преси та робіт західної історіографії, автор проводить аналіз ситуації з антисемітизмом у істеблішменті цієї країни. У підсумку робиться висновок щодо актуальності подій для інших європейських країн, які мають загрозу зростання расизму та антисемітизму. У підсумку автор стверджує, що реакція політичної еліти Великої Британії може слугувати прикладом для політичних еліт та партій інших країн Європи. На жаль, до цього часу деякі політичні сили не тільки досить часто використовують антисемітську риторичку у своїй діяльності під час виборів, але й навіть включають подібні ідеї у свої передвиборні програми.

Ключові слова: євреї; лейбористська партія; Велика Британія, політика; антисемітизм; Європейський Союз

Anti-Semitism in the British Labour's Party ranks, characteristics and consequences

O.V. KOZEROD

I.F. Kuras Institute of political and ethnic studies of the National Academy of sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine

Abstract

In the British policy and British establishment, the antisemitism issue is not a new one, and it has been discussed by a wide range of European experts and researchers for quite a long time. Latest events in the UK in recent months have proved topicality of the issue and have become a challenge for country leaders and the political elite. It should be noted that in the second half of the 20th century antisemitism became quite a widespread occurrence among British politicians, especially among a younger generation of politicians. First of all, it stemmed from the ideas of Arthur Toynbee who studied at Balliol College, the University of Oxford, where he lectured, therefore his ideas were mainly popularized among the student elite. Formally, the anti-semitism-related scandal in the party started in March 2016 after an official statement delivered by the Chair of Oxford University Labour Club (OULC). He warned the public about antisemitism spread among students who managed the Club. The parliamentary committee was appointed immediately to investigate the facts. As a result, Conservatives urged Labourists to stop antisemitic statements. For long decades of the British two-party system, it was the first time when the Conservative leader publicly reproached the Labour leader for antisemitism in the Labour Party. Generally, one should note that the key political effect of the wider social antisemitic discussion in the press, Parliament and many political clubs was a decreased amount of citizens ready to support Labourists in the election, particularly the Jewish voters. Thus, according to the opinion poll taken by the Jewish Chronicle editorial office in May 2016, barely 8.5% British Jews would vote for Labourists if the national election took place the next day. Certainly, sharp antisemitism growth in the British Labour became one of the key events in the UK political life this year and a big surprise for the majority of Labour leaders. For decades, such a phenomenon has not been observed within one of the two most influential political parties. However, due to the proper and quick reaction of the society and leaders of the ruling Conservative Party in particular, the process has been successfully stopped. Leading policy-makers, foreign relations and xenophobia experts diagnosed this problem in due time, and the society and elite representatives started settling it. In our opinion, it may set the pace for political elites and parties of other European states using antisemitism statements in their activity quite often during elections and even put their antisemitic ideas on the election agendas.

Keywords: Jews; Labour Party; Great Britain; Policy; Anti-Semitism; European Union

Антисемитизм в рядах лейбористской партии Великобритании: характерные особенности и последствия

О.В. КОЗЕРОД

Институт политических и этнонациональных исследований им. И.Ф.Кураса НАН Украины,
г. Киев, Украина

Авторское резюме

Статья является комплексным исследованием, посвященным проблеме антисемитизма в рядах лейбористов Великобритании. Автор анализирует основные идеологические причины, которые вызвали к жизни большое количество антисемитских инцидентов с участием ведущих лидеров партии. Изучаются течение общественной дискуссии и практические меры властей, которые касаются преодоления антисемитизма в этой влиятельной политической силе Великобритании. На основании материалов европейской прессы и работ западной историографии, автор проводит анализ ситуации с антисемитизмом в истеблишменте этой страны. В итоге делается вывод об актуальности событий для других европейских стран, представляющих угрозу роста расизма и антисемитизма. Автор утверждает, что реакция политической элиты Великобритании может служить примером для политических элит и партий других стран Европы. К сожалению, до сих пор многие партии не только достаточно часто используют антисемитскую риторику в своей деятельности во время выборов, но даже включают подобные идеи в свои предвыборные программы.

Ключевые слова: евреи; лейбористская партия; Великобритания; политика; антисемитизм; Европейский Союз

Проблема антисемитизму в британському істеблішменті не є новою та досить давно дискутується серед широких кіл європейських експертів і науковців. Останні події, які відбуваються у Великій Британії протягом останніх місяців, показали актуальність питання боротьби з антисемітизмом для керівництва і політичної еліти країни, а також стали позитивним прикладом суспільної реакції на цю проблему.

Питання антисемітизму у сфері сучасної політики Великої Британії та Європи протягом останніх років розглядалися в роботах таких авторів, як Ентоні Джуліус [1], Ефраїм Зіхер [2], Мелані Філіпс [3] тощо.

Слід зазначити, що протягом другої половини ХХ століття антисемітизм став досить популярним явищем у середовищі британських політиків, особливо молоді, перш за все, завдяки поширенню ідей філософа Артура Тойнбі, погляди якого були надзвичайно популярними серед інтелігенції у 1960-1970-ті. Тойнбі навчався у Балліол-коледжі в Оксфорді, де потім викладав, тому його ідеї перш за все стали популярними серед представників студентської еліти. Вчений у своїх роботах, завдяки своєрідному аналізу історичних подій та політичної ситуації у світі, створив власну концепцію антисемітських поглядів, яку називав «антисіонізмом». Він, зокрема, стверджував, що «євреї гірші за нацистів», тому що вони «переслідують палестинців та висилають їх з Ізраїлю» [4].

Саме завдяки Тойнбі, серед студентської молоді стали модними, по суті, антисемітські ідеї, які маскувалися під антиізраїльську риторику та антисіонізм.

Пізніше цю «антисемітську естафету» підняли британські ліві, зокрема троцькісти. Вони на початку 1990-х років активно пропагували ідеї боротьби з «пануванням глобального капіталізму, американського імперіалізму та сіо-

нізму». Потім ці ідеї проникли у лейбористську партію і профспілки та отримали велику популярність у період, починаючи з приходу до влади Тоні Блера [5].

Але, слід зазначити, що 2016 рік став періодом нової та дуже потужної хвилі антисемітизму у лавах лейбористської партії, яка, як не дивно, розпочалася саме з Оксфорду.

Феномен появи антисемітизму у лавах еліти лейбористів пов'язують з декількома чинниками. З одного боку, лейбористи програли більшість виборів консерваторам в останні роки, і знаходяться у глибокій опозиції та у пошуку винуватців у цьому. З іншого – лейбористи нещодавно змінили керівництво, і на зміну братам Мілібендам – євреям за походженням, які були на чолі партії довгі роки, прийшов відомий своїми зв'язками з палестинським рухом Джеремі Корбін.

Формально скандал, пов'язаний із антисемітизмом у лавах партії, розпочався у березні 2016 року із офіційної заяви керівника Лейбористського клубу при Оксфордському університеті (OULC). Він розповів громадськості про антисемітизм серед студентів, які входили до керівництва організацією, та пояснив, чому він не бажає очолювати цю організацію. Відразу ж була призначена парламентська комісія, яка розслідувала прояви антисемітизму в Оксфорді. Вона прийшла до висновку, що студенти елітного університету на своїх зборах справді регулярно «знущалися над жертвами терористичного акту в Парижі». За свідченням одного з членів клубу, вони також презирливо називали євреїв-студентів «Zios», співали пісні про ракети над Тель-Авівом і називали меморіал жертвам Голокосту в Освенцімі «дійною короною». Ці факти були оприлюднені лондонським виданням Sunday Times, після чого розпочався національний скандал, який став однією з основних подій

у сфері британської політики першої половини 2016 року. Слід зазначити, що антисемітизм серед студентів Оксфорду парламентарі спробували зам'яти, але втрутилася ініціативна група єврейських студентів Оксфордського університету, яка не допустила цього та звинуватила лідера лейбористів Корбіна у підтримці антисемітських ідей. Як підкреслив один із студентів: «Це абсолютно неприпустимо, що партія намагається приховати це. Була довга і горда традиція перебування євреїв, що мають лівоцентристські погляди, в лейбористській партії, і вона втрачена для цілого покоління» [6].

Скандал, який розпочався в лейбористському клубі студентів Оксфордського університету (OULC), поступово привів до великої політичної дискусії щодо справжнього місця антисемітизму в сучасній ідеології лейбористської партії Великої Британії. Відразу ж один з найвпливовіших членів партії лорд Леві заявив, що може залишити її, якщо її політичне керівництво «не пошле чіткий і недвозначний сигнал з приводу протистояння антисемітизму».

Лорд Леві, який обіймає також посаду президента організації Jewish Care, зробив таку жорстку заяву після того, як була відновлена в партії та обрана заступником голови виконавчого комітету Вікі Кірбі, виключена з партії в 2014 році за свої антисемітські твїти. Як підкреслив лорд Леві, який був близьким соратником колишнього прем'єр-міністра Тоні Блера: «Антисемітизм в будь-якій політичній партії не може сприйматися терпимо, і це для керівництва має бути абсолютно ясно. Якщо цього не роблять, то зрозуміло, що я почну задавати собі питання і сумніватися в тому, чи повинен я бути лейбористським пером і гордим членом лейбористської партії» [7].

Разом з тим, «молоді лейбористи» з Оксфорду зробили спробу припинити антисемітські дискусії у своїй організації та обрали нового президента OULC – Брахму Моханті, який мав вкрай помірковану позицію з цього приводу. Але Моханті досить швидко покинув свою посаду, зазначивши, що серед молодих лейбористів «дискримінаційні настрої занадто сильні» [8].

Все це призвело до того, що консерватори відкрито закликали лейбористів припинити антисемітську риторіку. Вперше за довгі десятиліття існування двопартійної системи в Великій Британії лідер консерваторів публічно дорікнув лідера лейбористів у наявності антисемітизму в рядах його політичної сили. Зокрема, під час парламентських дебатів прем'єр-міністр Девід Кемерон підкреслив, звертаючись до Джеремі Корбіна: «...це його партія. Він повинен розібратися». Кемерон також додав: «Антисемітизм є абсолютним злом у нашому суспільстві, і ми повинні знати, що коли він збільшується, то це сигнал того, що ситуація в суспільстві погіршується. Існує, на жаль, зростання антисемітизму в нашій країні, і ми відчуваємо це по кількості нападів на євреїв і єврейських студентів». Кеме-

рон звернув увагу на наявність антисемітизму у лавах молодих членів партії, а також зазначив, що існує перелік «ворожих лідеру Джеремі Корбін депутатів-лейбористів», більшість серед яких - депутати-євреї [9].

Допомагати лейбористам у боротьбі з антисемітизмом узялися деякі єврейські лідери. Зокрема свій спеціальний план, який передбачає очищення лейбористської партії Великої Британії від антисемітизму, представила громадська організація «Єврейський робітничий рух». Активісти організації, яка веде свою історію з 2004 року, розпочали роз'яснювальну роботу з парламентарями і представниками партії по всій країні. Крім того, керівництво Jewish Labour Movement внесло зміни до статуту партії для того, щоб ті члени, які пропагують антисемітизм, були б в короткі терміни виключені з партії, після чого їм було б заборонено довічно відновлювати своє членство.

Останнім часом спостерігається приплив нових членів в JLM, серед яких багато неєвреїв. Всіх їх об'єднує стурбованість проблемою зростання антисемітизму в рядах лейбористів і британській політиці в цілому. Як підкреслив глава JLM Джеремі Ньюмарк: «Всі говорять про нульову терпимість до антисемітизму, але це стало очевидним через хвилі інцидентів, які відбувалися за останні кілька місяців, коли всі зрозуміли, що правила партії не забезпечують адекватного вирішення даної проблеми» [10]. Всі пропозиції, які будуть сформульовані активістами організації JLM, будуть представлені на щорічній конференції лейбористів, яка пройде восени цього року.

Незважаючи на всі зусилля по боротьбі з антисемітизмом серед лейбористів, на початку травня 2016 року деякі лейбористські лідери знову спровокували скандал. Так, зокрема, один з лідерів лейбористів - колишній мер Лондона Лівінгстон заявив, що шкодує про те, що його висловлювання щодо нацистського лідера було сприйнято, як прояв антисемітизму, однак відмовився взяти свої слова про «сіонізм Гітлера» назад. «Я дуже шкодую, що це викликало такий скандал», - підкреслив один з ветеранів партії. При цьому він послався на слова прем'єр-міністра Ізраїлю Бін'яміна Нетаньяху, який «робив аналогічні зауваження». Лівінгстон був тимчасово виключений з лейбористської партії після того, як заявив, що Гітлер спочатку хотів перемістити євреїв до Ізраїлю і «підтримував сіонізм, перш ніж збожеволів, в результаті чого в кінцевому підсумку загинуло шість мільйонів євреїв». При цьому Лівінгстон, давній союзник лідера лейбористів Корбіна і мер британської столиці з 2000 по 2008 роки, також додав, що він не є антисемітом, підкресливши: «Весь свій час перебування в політиці я захищав меншини» [11].

Прем'єр-міністр Ізраїлю Бін'ямін Нетаньяху в минулому році у своєму виступі на Всесвітньому сіоністському конгресі зазначив, що Гітлер спочатку не планував знищувати євреїв, а хотів лише вигнати їх, поки в 1941 році в Берлін не

приїхав муфтії Єрусалима Амін аль-Хусейні. Муфтії тоді заявив фюреру в Берліні: «Якщо ви їх виженете, вони всі прийдуть сюди». «Щож мені з ними зробити?» - запитав Гітлер. «Спаліть їх», - була відповідь муфтія. Тоді дану розповідь ізраїльського прем'єра широко критикували, і він пізніше заявляв, що не мав ні найменшого наміру тим самим реабілітувати Гітлера [12].

Слід зазначити, що мер Лондона досить давно відомий своїми заявами та неоднозначними висловлюваннями на адресу представників різних релігійних конфесій. Два роки тому його висловлювання щодо євреїв викликало великий скандал у середовищі лейбористів, але тоді суспільна ситуація була іншою і скандал вдалося швидко зам'яти. Як, зокрема, заявив тоді мер під час виступу на BBC Newsnight: «Євреї Великої Британії протягом останніх десятиліть стали голосувати за Торі через те, що ... розбагатіли». Колишній мер Лівінгстон підкреслив: «Люди голосують відповідно до їх доходів ... Якби мова йшла про часи десь 50 років тому, то римсько-католицька спільнота Великої Британії та єврейська громада міцно підтримували б лейбористів. При цьому ірландська католицька громада ще підтримує міцно лейбористів, тому що не дуже багата ... Коли єврейська громада стала багатшою, вона переїхала і голосувала за Тетчер, як вони це робили у Фінчлі» [13].

Керівник Єврейського форуму в Лондоні Адріан Коен, зокрема, підкреслив: є відповідь, що є багато євреїв, які не багаті і дійсно багато борються за те, щоб зводити кінці з кінцями. Він додав, що у будь-якому випадку є багато факторів, які впливають на те, як людина голосує на виборах і не треба оцінювати євреїв Лондона так ніби вони всі однакові.

Поява великої кількості антисемітських висловлювань серед лідерів лейбористів викликала реакцію з боку релігійних лідерів Великої Британії. Так, зокрема, головний рабин країни Ефраїм Мірвіс закликів лідера лейбористської партії перестати заперечувати наявність проблеми антисемітизму в її рядах і перейти до рішучих дій по його викориненню. Заява рабина пролунала у важливий момент, коли лейбористам вдалося перемогти на виборах мера Лондона і новим міським головою став мусульманин Садік Хан, який переміг єврейського кандидата Зака Гольдшміда. Під час виборів кандидат-лейборист Садік Хан потрапив під шквал критики через расистський коментар. Зокрема він заявив декілька місяців тому в інтерв'ю Press TV: «Ви не можете просто вибрати того, кого ви хочете. Ви не можете просто так поговорити з дядьком Томом». Команда Хана вже зазначила, що шкодує про фразу, адже вираз «дядько Том» використовується зазвичай по відношенню до темношкірих людей [14].

В цілому слід зазначити, що основним політичним наслідком широкої суспільної дискусії щодо антисемітизму, яка відбувалася у пресі, Парламенті та багатьох політичних клубах,

стало зменшення кількості громадян, які готові підтримати лейбористів на виборах, зокрема єврейської національності. Так, згідно з даними соціологічного опитування, проведеного редакцією видання Jewish Chronicle у травні 2016 року, тільки 8,5% британських євреїв проголосували б за лейбористів, якби загальні національні вибори відбулися б завтра.

Ця цифра в період лідерства в даній партії Еда Мілібенда становила близько 18%. При цьому 38,5% поставили найгіршу оцінку - 5 з 5 за антисемітизм серед членів даної партії і її лідерів. 66,4% також відзначили, що, на їхню думку, нинішній лідер лейбористів Корбін не зробив достатньо для боротьби з антисемітизмом в її рядах і лише 20,5% опитаних зазначили, що Корбін доклав достатньо зусиль в цьому напрямі. 87% також заявили, що антисемітизм є в рядах лейбористів і їх представників в органах влади. При цьому тих, хто вважає, що «високий рівень антисемітизму присутній в рядах консерваторів», знайшлося лише 1%. Слід зазначити, що на останніх загальних виборах, які проходили рік тому, 64% євреїв проголосували за представників консервативної партії.

Крім того, в ході опитування з'ясувалося, що понад 80% євреїв Великої Британії «почуваються безпечно або досить безпечно». Опитування було проведено за репрезентативною вибіркою соціологами компанії Survation серед 1000 британських євреїв [15].

Слід зазначити, що, незважаючи на те, що заяви лейбористів з «єврейського питання» викликали такий резонанс у суспільстві, це, судячи з усього, не вплинуло на відношення до цієї проблеми з боку самих членів лейбористської партії. Так, проблему наявності антисемітизму у лавах лейбористів визнає на сьогодні лише кожен десятий її член.

Про це стало відомо після публікації даних соціологічного опитування, проведеного YouGov на замовлення видання The Times у травні. При цьому 49% відзначили, що пов'язана з антисемітизмом криза в партії була створена штучно засобами масової інформації для того, щоб атакувати Джеремі Корбіна. 10% опитаних визнали, що проблема з ненавистю до євреїв у лейбористів присутня, і ЗМІ вчинили правильно, повідомивши про неї. При цьому 35% відзначили, що «певний антисемітизм у партії має місце, але ЗМІ роздмухують скандал». Опитування було проведено серед 1031 члена лейбористської партії за репрезентативною вибіркою [16].

Незважаючи на наявність скандалу з антисемітизмом у лавах лейбористів, його керівництво протягом останніх місяців намагалося діяти за старим правилом-замовчувати скандал або захищати своїх провідних лідерів незважаючи ні на що.

Зокрема, наприкінці травня 2016 року керівництво лейбористської партії ухвалило рішення не застосовувати ніяких санкцій по відношенню до члена парламенту, який порівняв

Ізраїль з нацистами. Інцидент мав місце в серпні 2014 року, коли депутат Афзал Хан, який представляє в парламенті виборців північно-західної Англії, написав у своєму акаунті в Твіттері: «Ізраїльський уряд діє в секторі Газа, як нацисти». Група депутатів парламенту Великої Британії і представники єврейських організацій закликали наприкінці 2015 року керівництво лейбористської партії вжити заходів щодо Хана. Зокрема, депутати від партії консерваторів Ендрю Персі і сер Ерік Піклз закликали лейбористів призупинити членство в партії Хана, який є одним із засновників міжконфесійної манчестерської організації The Muslim Jewish Forum. Вони підкреслили, що його коментарі є «глибоко образливими для єврейського народу».

Однак учора представник партії підкреслив, що Хану «нагадали про його обов'язки в якості представника лейбористів», проте ніяких дисциплінарних заходів до нього не застосували. Як зазначила депутат Джоан Райан: «Єврейський форум з антисемітизму» ясно дав зрозуміти, що проведення порівняння між сучасною ізраїльською політикою і нацистами абсолютно неприйнятно» [17]. Віце-президент Ради депутатів Марі ван дер Зил і президент Manchester Jewish Representative Council Шарон Банністер у спільній заяві також підкреслили: «Ми глибоко розчаровані цими твітами, які, хоча і не нові, але все ще глибоко образливі. Ми просимо Афзал видалити коментарі та публічно вибачитися за це. Немає місця для антисемітизму в нашій політиці».

Скандальним став ще один крок керівництва лейбористів. Заступник голови руху Momentum-радикальної групи всередині лейбористської партії, лояльна її керівнику Джеремі Корбін, Джекі Уокер була відновлена у травні в партії незважаючи на її недавні антисемітські заяви. Раніше вона заявила, що «євреї були головними фінансистами торгівлі цукром і работоргівлі». Після цього репортери лондонського видання Jewish Chronicle звернулися до керівництва лейбористів з листом-протестом і її членство в партії було припинено. Однак їй дозволили повернутися в партію після проведення партійного розслідування. Причому сама пані Уокер відмовляється визнавати свій антисемітизм; «Якщо ви запитаете, що я думаю з приводу наявності антисемітизму в лейбористській партії, я дам відповідь: «Його немає»... Ізраїльські пропагандисти і їх попутники, які сумлінно використовують кожну хвилину свого робочого дня і навіть більше, щоб розкрити таких расистів, як я, після розслідування йдуть геть, щоб продовжити свою брудну роботу» [18], - підкреслила сама Уокер, маючи на увазі служби, які займаються у Великій Британії моніторингом антисемітизму.

Ще одним свідченням того, що сам Корбін не бажає починати діалог із суспільством з цього приводу, стало те, що він не відповідає на листи та запити, які надсилають йому від єврейських організацій. Зокрема, дуже показовим

стало те, що лідер лейбористів проігнорував запрошення ізраїльських колег відвідати з візитом Державу Ізраїль, яке надійшло на його адресу. У квітні 2016 року лідер ізраїльської опозиції і Ізраїльської партії праці («Авода») Іцхак Герцог запросив групу лідерів британських лейбористів на чолі з Джеремі Корбіном приїхати до країни і, зокрема, відвідати Яд-Вашем в якості нагадування про те, до чого призводить антисемітизм в суспільстві. Однак, як повідомила лондонська газета The Guardian, британські лейбористи порушили етику міжнародного листування і нічого не відповіли на це запрошення. Деякі депутати-лейбористи висловили своє невдоволення цим фактом і підкреслили, що, згідно з усіма дипломатичними правилами, Герцогу повинні були б відправити хоча б ввічливу відмову [19].

Слід зазначити, що проблема антисемітизму в британському істеблішменті не є новою. Протягом останніх десятиріч вона з'являлась на різних рівнях політичного життя країни та викликала скандали на місцевому або загальнонаціональному рівнях. Зокрема, воєнничий антисемітизм на політичній арені країни протягом десятиріч постійно демонструє член британського Парламенту з 1987 року Джордж Галлоуей, який регулярно бере участь у пропалестинських кампаніях.

На думку цього британського політика, революційний потенціал британців уже вичерпав себе, тому його треба шукати у середовищі мусульманських мігрантів, які можуть «замінити пролетаріат та відродити силу міжнародного соціалістичного руху». Це, на його думку, неможливо зробити без протидії «єврейському чиннику» британського життя. Втім, сподівання Галлоуей на широку підтримку мусульманських мас не виправдалися, і він втратив підтримку свого електорату [20].

В цілому стверджувати, що антисемітизм у політичній еліті Великої Британії властивий лише членам лейбористської партії, не є коректним. Представники правлячої консервативної партії багато разів також ставали ціллю для критики з цього приводу, але, звичайно, не в таких масштабах, як лейбористи.

Класичним прикладом цього є випадок з прем'єр-міністром країни, який мав місце у 2013 році. Великою несподіванкою для багатьох політиків та єврейських лідерів у Великій Британії стала заява голови уряду країни Девіда Кемерона щодо використання слова «жид» на стадіонах. У вересні 2013 року він, зокрема, заявив, що особи, які використовують слово «жид» («yid») на британських стадіонах в рамках скандування речівок, не повинні залучатися до відповідальності у межах закону. Ця заява політика послідувала вже після того, як Футбольна Асоціація, по суті, завершила вирішення цього питання у рамках своїх повноважень, заборонивши уболівальникам будь-яких клубів використовувати це слово, запровадивши кримінальну відповідальність [21].

Безумовно, різке зростання антисемітизму у

лавах британських лейбористів у цьому році стало однією з основних подій у політичному житті Великої Британії та великим сюрпризом для багатьох лідерів лейбористів. В лавах однієї з двох найбільш впливових політичних партій такого явища не спостерігалось протягом багатьох десятиріч. Але завдяки адекватній та швидкій реакції суспільства й, зокрема, керівництва правлячої консервативної партії, процес вдалося зупинити.

Експерти у галузі міжнародних відносин та ксенофобії завчасно діагностували цю проблему, а суспільство і представники еліти розпочали роботу з її подолання. Це може слугувати прикладом для політичних еліт та партій інших країн Європи, які досить часто використовують антисемітську риторику у своїй діяльності під час виборів та навіть включають антисемітські ідеї до своїх передвиборчих програм.

БІБЛІОГРАФІЧНІ ПОСИЛАННЯ:

1. Trials of the Diaspora: A History of Anti-Semitism in England by Anthony Julius. - Oxford: Oxford University Press, 2012. - 912 pp.
2. Sicher, Efraim «The Image of Israel and Postcolonial Discourse in the Early 21st Century: A View from Britain» // Israel Studies. - 2011. - №16. - p.1-25.
3. Britain's Anti-Semitism Turn by Melanie Phillips // City Journal. - 2007. - 7 November. - P.104.
4. Arnold Toynbee on Judaism and Zionism: a critique by Oskar K. Rabinowicz. - London: W. H. Allen, 1974. - 372 pp.
5. Antisemitism Embedded in British Culture by Robert S. Wistrich // Jerusalem Centre for Public Affairs. - 2008. - № 70. - 11 June.
6. Labour students 'jeered' Jewish victims in Paris by Sian Griffiths // The Sunday Times. - 2016. - 16 March. - P.17.
7. Lord Levy warns he could quit Labour over anti-Semitism by Rowena Mason // The Guardian. - 2016. - 20 March. - P.28.
8. Second Oxford University Labour Club officer resigns by Naomi Firsht // Jewish Chronicle. - 2016. - 20 March [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.thejc.com/news/uk-news/154883/second-oxford-university-labour-club-officer-resigns>
9. David Cameron acknowledges growth of Anti-Semitism in Britain, calls it 'An absolute cancer in our societies by Jonathan Zalman // Tablet Magazine. - 2016. - 25 March [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.tabletmag.com/scroll/198921/david-cameron-acknowledges-growth-of-anti-semitism-in-britain-calls-it-an-absolute-cancer-in-our-societies>
10. Labour activists seek rule change to ban anti-Semitic members by Ross Hawkins // BBC. - 2016. - 13 April. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.bbc.com/news/uk-politics-36029862>
11. Ken Livingstone muddies history to support claims on Hitler and Zionism by Peter Beaumont // The Guardian. - 2016. - 1 May. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.theguardian.com/politics/2016/apr/30/livingstone-muddies-history-to-support-hitler-and-zionism-claims>
12. Netanyahu: Hitler Didn't Want to Exterminate the Jews // Haaretz. - 2015. - 21 October [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.haaretz.com/israel-news/1.681525>
13. Jews vote Tory because they are rich, Ken Livingstone says // The Telegraph. - 2014. - 7 May. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.telegraph.co.uk/news/politics/10813331/Jews-vote-Tory-because-they-are-rich-Ken-Livingstone-says.html>
14. Chief Rabbi: Labour has a 'severe' problem with anti-Semitism by Peter Dominiczak // The Telegraph. - 2016. - 4 May. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.telegraph.co.uk/news/2016/05/03/chief-rabbi-labour-has-a-severe-problem-with-anti-semitism/>
15. One in 10 Labour members believes party has an antisemitism problem, poll reveals by Marcus Dych // The Jewish Chronicle. - 2016. - 17 May. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.thejc.com/news/uk-news/158299/only-one-in-10-labour-members-believes-party-has-antisemitism-problem-poll-reveals>
16. Sadiq Khan issues grovelling apology after video shows him using 'Uncle Toms' slur against moderate Muslims by James Tapsfield // The Daily Mail. - 2016. - 4 May. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.dailymail.co.uk/news/article-3572866/Sadiq-Khan-issues-grovelling-apology-video-shows-using-Uncle-Toms-slur-against-moderate-Muslims.html>
17. U.K. Jewish Groups Call on Labour to Suspend member for Comparing Israel to Nazis // Haaretz. - 2016. - 23 May. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.haaretz.com/jewish/news/1.720967>
18. Anti-Semitism row: Momentum organiser Jackie Walker readmitted to Labour party following racism allegations by Caroline Mortimer // Independent. - 2016. - 28 May. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.independent.co.uk/news/uk/politics/anti-semitism-row-momentum-organiser-jackie-walker-readmitted-to-labour-party-following-racism-a7053966.html>
19. Jeremy Corbin failed to reply to invitation from Israeli Labour Party // The Jewish Chronicle. - 2016. - 29 May. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.thejc.com/news/uk-news/158736/jeremy-corbyn-failed-reply-invitation-israeli-labour-party>
20. Labour refuses to discipline MEP who compared Israel to the Nazis, as critics call for his suspension by Camilla Turner // The Telegraph. - 2016. - 18 May. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.telegraph.co.uk/news/2016/05/18/labour-refuses-to-discipline-mep-who-compared-israel-to-the-nazi/>
21. Anti-Semitism row: Momentum organiser Jackie Walker readmitted to Labour party following racism allegation by Caroline Mortimer // Independent. - 2016. - 28 May [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.independent.co.uk/news/uk/politics/anti-semitism-row-momentum-organiser-jackie-walker-readmitted-to-labour-party-following-racism-a7053966.html>

Стаття надійшла до редакції 25.05.2016

REFERENCES:

1. Trials of the Diaspora: A History of Anti-Semitism in England by Anthony Julius. 2012. Oxford: Oxford University Press
2. Sicher, Efraim «The Image of Israel and Postcolonial Discourse in the Early 21st Century: A View from Britain». 2011. Israel Studies, 16, 1-25
3. Britain's Anti-Semitism Turn by Melanie Phillips. 2007. City Journal
4. Arnold Toynbee on Judaism and Zionism: a critique by Oskar K. Rabinowicz. - London: W.H. Allen. 1974
5. Antisemitism Embedded in British Culture by Robert S. Wistrich. 2008. Jerusalem Centre for Public Affairs 70
6. Labout students 'jeered' Jewish victims in Paris by Sian Griffiths. 2016. The Sunday Times
7. Lord Levy warns he could quit Labour over anti-Semitism by Rowena Mason. 2016. The Guardian
8. Second Oxford University Labour Club officer resigns by Naomi Firsht. 2016. Jewish Chronicle. Access mode: <http://www.thejc.com/news/uk-news/154883/second-oxford-university-labour-club-officer-resigns>
9. David Cameron acknowledges growth of Anti-Semitism in Britain, calls it 'An absolute cancer in our societies by Jonathan Zalman. 2016. Tablet Magazine. Access mode: <http://www.tabletmag.com/scroll/198921/david-cameron-acknowledges-growth-of-anti-semitism-in-britain-calls-it-an-absolute-cancer-in-our-societies>
10. Labour activists seek rule change to ban anti-Semitic members by Ross Hawkins. 2016. BBC. Access mode: <http://www.bbc.com/news/uk-politics-36029862>
11. Ken Livingstone muddies history to support claims on Hitler and Zionism by Peter Beaumont. 2016. The Guardian. - 2016. - 1 May. Access mode: <http://www.theguardian.com/politics/2016/apr/30/livingstone-muddies-history-to-support-hitler-and-zionism-claims>
12. Netanyahu: Hitler Didn't Want to Exterminate the Jews. 2015. Haaretz. Access mode: <http://www.haaretz.com/israel-news/1.681525>
13. Jews vote Tory because they are rich, Ken Livingstone says. 2014. The Telegraph. Access mode: <http://www.telegraph.co.uk/news/politics/10813331/Jews-vote-Tory-because-they-are-rich-Ken-Livingstone-says.html>
14. Chief Rabbi: Labour has a 'severe' problem with anti-Semitism by Peter Dominiczak. 2016. The Telegraph. Access mode: <http://www.telegraph.co.uk/news/2016/05/03/chief-rabbi-labour-has-a-severe-problem-with-anti-semitism/>
15. One one in 10 Labour members believes party has an antisemitism problem, poll reveals by Marcus Dysch. 2016. The Jewish Chronicle. Access mode: <http://www.thejc.com/news/uk-news/158299/only-one-10-labour-members-believes-party-has-antisemitism-problem-poll-reveals>
16. Sadiq Khan issues grovelling apology after video shows him using 'Uncle Toms' slur against moderate Muslims by James Tapsfield. 2016. The Daily mail. Access mode: <http://www.dailymail.co.uk/news/article-3572866/Sadiq-Khan-issues-grovelling-apology-video-shows-using-Uncle-Toms-slur-against-moderate-Muslims.html>
17. U.K. Jewish Groups Call on Labour to Suspend member for Comparing Israel to Nazis. 2016. Haaretz. Access mode: <http://www.haaretz.com/jewish/news/1.720967>
18. Anti-Semitism row: Momentum organiser Jackie Walker readmitted to Labour party following racism allegations by Caroline Mortimer. 2016. Independent. Access mode: <http://www.independent.co.uk/news/uk/politics/anti-semitism-row-momentum-organiser-jackie-walker-readmitted-to-labour-party-following-racism-a7053966.html>
19. Jeremy Corbin failed to reply to invitation from Israeli Labour Party. 2016. The Jewish Chronicle. Access mode: <http://www.thejc.com/news/uk-news/158736/jeremy-corbyn-failed-reply-invitation-israeli-labour-party>
20. Labour refuses to discipline MEP who compared Israel to the Nazis, as critics call for his suspension by Camilla Turner. 2016. The Telegraph. Access mode: <http://www.telegraph.co.uk/news/2016/05/18/labour-refuses-to-discipline-mep-who-compared-israel-to-the-nazi/>
21. Anti-Semitism row: Momentum organiser Jackie Walker readmitted to Labour party following racism allegation by Caroline Mortimer. 2016. Independent. Access mode: <http://www.independent.co.uk/news/uk/politics/anti-semitism-row-momentum-organiser-jackie-walker-readmitted-to-labour-party-following-racism-a7053966.html>

Козерод Олег Віталійович – доктор історичних наук

Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф.Кураса НАН України

Адреса: 01011, м.Київ, вул. Кутузова, 8

Kozerod Oleg V. – doctor of historical sciences

I.F. Kuras Institute of political and ethnic studies of the National Academy of sciences of Ukraine

Address: 8, Kutuzova Str., Kyiv, 01011, Ukraine

E-mail: oleg224@voliacable.com

Козерод Олег Витальевич - доктор исторических наук

Институт политических и этнонациональных исследований им. И.Ф.Кураса НАН Украины

Адрес: 01011, г.Київ, ул. Кутузова, 8